

trætter, reiste og afgjorte ved Høiesteretsdom, gjøre Anvendelsen af denne Lov, om ikke i al Evighed, saa dog i meget lang Tid og i meget stort Omfang umulig. Endvidere vil jeg henstille til den ærede sidste Talers Overveielse, om denne Høiesteretsdom af 1ste December 1862, som altsaa nu er over tre Aar gammel, i mindste Maade har gavnet eller hjulpet dem til deres Ret, som have ført Sagen frem. Domstolene kunne dømme om Principspørgsmaal, men de kunne ikke dømme de Enkelte imellem i dette Tilfælde, idetmindste seer jeg ikke, paa hvilken Maade, det skulde stee; altsaa Huusmændene kunne gjøre deres Ret ligeoverfor Gaardmændene gjældende, de kunne faae underkjendt Gaardmændenes exclusive Ret, men hvorledes de enkelte Huusmænd skulde kunne vide at komme til deres Ret ved denne Høiesteretsdom af 1ste December 1862 eller andre eventuelle Høiesteretsdomme, det indseer jeg virkelig ikke.

Suel: Jeg kan godt forstaae, at saavel Bornholmerne som Administrationen d. v. s. Indenrigsministeriet og overhovedet alle de, der have haft med denne Sag at gjøre, ønske at faae en saa hurtig Ende paa den som muligt; men dette kan dog efter min Formening ikke berettigede til at anvende ethvertsmønstret Middel til at komme ud over denne Sag. Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (C. Rimestad) saa klart og flaaende har paaviist, at der ved at vedtage dette Lovforslag vil igjennem Lovgivningen blive gjort et stærkt og øiensynligt Indgreb i private Rettigheder; jeg troer, at dette er blevet gjort saa klart igjennem hans Fremstilling, at der ikke længere kan næres nogen Tvivl derom. Jeg finder, at den Sætning, han opstillede, at man ved dette Lovforslag vilde henlægge Eiendomme, som det ved Høiesteretsdom er afgjort tilhøre A og B i Forening, til en tredie Person, C, Communen, er rigtig; han har ret flaaende paaviist, hvorledes Communen er noget Forskjelligt fra de til enhver Tid i Communen tilstedeværende Personer, og han har navnlig klart gjort gjældende, at de ved Høiesteretsdommen Berettigede vare

fortsætter sig, saa at sige reproducere sig selv, og at der deri ligger, at de efter Høiesteretsdommen berettigede Personer ere noget heelt Forskjelligt fra Communen. Medens jeg saaledes maa være fuldkommen enig med det ærede Medlem i hans Præmisses, saa kan jeg dog ikke erkjende, at den Udvei, som han paaviste, enten er praktisk eller gennemførlig. Jeg troer, at den høitærede Indenrigsminister har Ret, naar han siger, at Loven, hvis den vedtoges her med den Tilspøining, som det ærede Medlem foreslaaer, vil blive upraktisk i Løbet af en længere Aarrække. Jeg kan heller ikke finde det rimeligt, at Lovgivningsmagten giver Love, der kun kunne træde i Kraft, naar ikke de Principer, hvorpaa de ere byggede, blive underkjendte af Domstolene. Det er ganske sikkert, at denne Sag har mange Vanskeligheder i sin Gjennemførelse; jeg troer imidlertid, at det er muligt omtrent paa Grundlag af de samme Principer som dem, der ere nedlagte her i Loven, at komme til et Resultat uden at krænke den private Eiendomsret. Jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Erichsen) har antydet en Veie, som man muligviis kunde gaae. Derfor man nemlig istedetfor at henlægge disse Udmarksjorder under Communen fastsatte, at der skulde vedblive, indtil en vis Tid var gaaet, at bestaae et Fællesskab imellem samtlige Interessenter, Gaardmænd og Huusmænd, med Hensyn til disse Jorder — man kunde sætte Tiden lang, man kunde sætte den kort, man kunde indskrænke den til eet Aar eller forlænge den til 10 Aar — saa vilde deri indholdes en Opfordring for de Interesserede til snarest muligt ad Overenskomstens Veie at komme til et Resultat. Lykkedes dette ikke inden den fastsatte Frist, saa kunde man træffe Bestemmelse om, ikke at Communalrepræsentationen, men at en af samtlige Interessenter udvalgt Bestyrelse skulde staae i Spidsen for dette Sameie; saa kunde dette Sameie blive bestyret efter de samme Principer, som ere nedlagte i Lovforslagets § 3, og man undgik dermed at krænke Eiendomsrettigheder, man undgik derved, som den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Chr. Rimestad) sagde, at tage Eiendommen fra A+B og hen-